

Folkemøter om Hamarøy helsebygg 12. og 13. oktober 2021

Noen muntlige innspill under møtene:

1. Ansvar for egen alderdom.
2. Brukermedvirkningen er fraværende. Hvor er eldrerådet?
3. Prosjektet må se på sykehjem-utredningen som Norconsult gjorde i 2017.
4. Vi har et helsehus i dag – en helseklynge. Trenger vi mer?
5. Bruk de frivillige mer! Pensjonistforeningen kan f.eks. gjennomføre kartleggingen av hjemmeboende og hvilke behov de har.
6. Galskap å samle alt i ett helsehus, etter alt vi har lært etter pandemien.
7. Tjenestens viktigste punkt er å gjøre noe med Hamarøy sykehjem!
8. Styrk hjemmesykepleien (trinn 1-3 i omsorgstrappa)!
9. Hvordan forholder prosjektet seg den vedtatte konsultasjonsplikten for saker som angår samisk befolkning?
10. Beboerne på omsorgsinstitusjoner trenger hvile – viktig at det tas hensyn til det. De må ikke aktiviseres hele tiden.

Skriftlige innspill:

1. Hvilke tjenester har vi til hjemmeboende – på trinn 1 og 2 i omsorgstrappa?
2. Behov for møteplasser for de eldre.
3. Frivillige bør engasjeres mer – kan brukes mer enn i dag.
4. Knutepunkt – kan Servicekontoret være koordinator for kontakt med de frivillige?
5. Samarbeid med videregående skole.
6. Bygg opp en sterk og solid Frivillighetssentral.
 - Senior-data (opplæring bank-id, betaling på nett, regninger, sosiale medier)
 - Møteplasser
 - Styrke besøkstjeneste
 - Dagsenter
 - Støttegrupper (sorg, pårørende, kreft)
 - Tur-grupper

- MYE potensiale!
7. Igjen må jeg spørre: Hvorfor nevnes ikke Ulvsvåg? Det snakkes mye om fremtiden, men så er det allerede bestemt at nye utbygginger og videre utvikling skal deles opp? Ulvsvåg er plassen for fremtiden!
 8. Mulig begrepsforvirring: Helsehus. Helsebygg. Helsebygg = nytt sykehjem?
 9. Samisk sansehage
 10. Viktig med gode omsorgsboliger for å ta ned behov for sykehjemsplasser.
 11. Helsehus på Drag, fordi der bor de fleste samene i kommunen. Der får de nærhet til tjenestene, med ansatte som behersker lulesamisk og har kunnskap, dyp kunnskap i lulesamisk kultur og historie og liv. Om ikke helsepersonell forstår pasientene – f.eks. språket, er det **ikke** forsvarlige helsetjenester. Drag har jobbet for helsehus (tidligere «Distriktsmedisinsk senter» i over 20 år og dette er noe Dragsamfunnet ønsker og lenge har sett behov for. Samene har krav på helsetjeneste ut fra eget språk og kultur/historie. Det løses best i et samisk samfunn.
 12. Viktig at den lulesamiske pasienten/brukeren blir ivaretatt der de skal bo, da tenker jeg både på at de kan/har ressurser på jobb som forstår den samiske pasient i alle settinger der de skal bo.
 13. Hvordan er brukergruppen som har stort omsorgsbehov på yngre aldersgrupper regnet inn i denne framstillingen?
 14. Ved utforming av omsorgsboligene må en ta høyde for å ivareta den sosiale delen for de eldre. Fellesareal der de i omsorgsboligene kan møtes til sosiale sammenkomster osv.
 15. Kartlegging av mulig behov og tiltak i «pasientens» egen bolig. Utbedring av bad – etc?
 16. Ungdom på Knut Hamsun vgs kan bidra som datahjelpere, f.eks. gjennom Ungt Entreprenørskap
 17. Følge opp lulesamisk perspektiv på Knut Hamsun vgs.
 18. Alle disse spørsmålene/ kommentarene er muligens kommet frem fra før, men disse er viktige.
 - Vedrørende helsehus: Vi er en kommunehelsetjeneste. Det har vært spilt inn flere ganger at spesialisthelsetjenesten skal inn. Innspillet har kommet i forbindelse med finansiering. Er det meningen at disse skal være eksterne eller skal en knekket kommunalhelsetjeneste ta på seg flere oppgaver? Skal sykepleierne få enda en oppgave å forholde seg til? Spesialisthelsetjenestene tiltrekker seg ikke flere ansatte, men kan virke mot sin hensikt med tanke på arbeidsoppgaver og belastning. Rekrutteringsmessig kan det høres vakkert ut, men den nåværende arbeidsstokken kan bli den som slutter på den andre siden.

- Psykiatriske poster/-rom: Hvor tung psykiatri skal der være? Er det hensiktsmessig å ha rus/psykiatri i samme bygg som demente? I samme bygg der medisiner oppbevares? Hva gjør andre kommuner? Risikovurdering?
 - Økonomisk bærekraft: Hvor mange vikarer har kommunen hvert år fra vikarbyrå? Øke grunnbemanning slik at en fordeler oppgaver lettere. Innleie ved fravær. Får ned sykefravær. Se til Bodø.
19. Helsehus er et lokaliseringsspørsmål! Styringsgruppen har ikke tilstrekkelig objektivitet – politikerne må sørge for at hele kommunens innbyggere blir representert!
20. Samarbeid med frivilligheten.
21. Brukere inn i styringsgruppen.
22. Samiske omsorgsarbeidere som kan samisk språk og særlig kulturkunnskap.
- Dvs: respekt for samiske verdier eks. de kristelige verdier etc.
 - Samisk aktiviteter eks. duodje etc.
 - Samiske mattradisjoner, reinkjøtt, kokfisk av alle slag vil være av betydning for beboerne.
 - Samiske farger i innredning.
 - Samisk interiør, jamfør innlegg fra Mareno Mikkelsen
 - Tolketjeneste ved behov
 - Samiske salmer, joik, etc.
23. Veldig bra med store oppholdsrom med muligheter for arrangementer/streaminger.
- Pleiere som bruker samisk: ikke nødvendigvis alle, men jevnlig, en hovedkontakt.
 - Hvis demens – bruke samisk, lyd bøker etc.
 - Men også fellesskap på tvers.
24. Innspill til omsorgsboliger:
- Aktivitetsrom/senter er lovpålagt og **må** derfor integreres i tilbudet alle steder der det er omsorgsboliger. Det kan dermed ikke velges bort, eller strykes bort fra planen.
 - Aktivitetsrom må ha ressurser og tilbud også innen duodje, fordi det er/var en stor del av samenes hverdag og kultur.
25. Helsehus og omsorgsboliger på Drag!
26. Helsehus med enkel røntgen. Dialyse. Lysbehandling av psoriasis. Legetjeneste. Spesialisttjenester.
27. Vi vil måtte bygge flere omsorgsboliger i fremtiden. Det er viktig at man velger lokaliteter hvor det er plass til nye runder med utbygging.
28. Helsehus:
- Aktiviteter/tilbud: trim, sløyd, matlaging, fortellerkvelder, foto, slektsdager-/kvelder
 - Viktig med nærhet til slekt, sin hjemme plass. Personens betydning i en sammenheng/familie.

- Sansehage/rom for stillhet.
- Tenke på kultur – språk – samisk

29. Hva skal til for å skape gode helse- og omsorgstjenester i framtida i Hamarøy?

- Først og fremst: nok fagpersonell, nok betjening. Ta vare på dette personellet.
- Man kan ikke bygge helsehus uten nok fagpersoner. En kommune er bedre tjent med å satse på nok betjening. Det vil gi bedre omsorg for pasienter.

30. Et helsehus bør inneholde:

- Rom for sosiale treff.
- Arbeidsstue.
- Et rom for «stillhet». Demente syns ofte det blir for mye støy, stimuli, vil bare holde en hånd.
- Lesegruppe
- Tilbud om daglige turer
- Liten kiosk. Tilbud om å få kjøpt klær, sko, osv.
- Aktivitetene vil forandre seg i fremtiden, slik det er nå, er det ikke sikkert.

31. Innlegg til Hamarøy kommune i forbindelse med o-møtet om nye omsorgsboliger og helsebygg 12 oktober 2021:

Jeg hadde planer om å rekke opp hånda under møtet, men det var såpass mye jeg ville si at det passer seg kanskje bedre som ett lite innlegg. På denne måten for jo også andre sagt sine meninger og evt. motsvar enklere.

Jeg var på møtet som ble holdt på Oppeid på tirsdag og bet meg merke i en del ting som ble sagt og ikke minst avgjørelser som det kan virke som allerede er tatt.

Møtet åpnet med å vise to grafer. For de som ikke har sett disse så viser begge grafene at i løpet av de neste 10 årene så kommer vi til å få ganske store problemer med å holde antallet «unge» innbygger oppe i forhold til antallet «gamle» innbygger. Med andre ord, antall pleiende hender i Hamarøy vil falle dramatisk i forhold til antall pleietrengende hender fremover. Så ble ikke dette nevnt noe mer om dette denne kvelden. Istedenfor er det neste som blir fortalt at det allerede er bestemt at det skal bygges 40 nye omsorgsboliger fordelt mellom Oppeid og Drag før det deretter gåes videre til å fortelle om at det er store ting på gang mtp å utrede behov, funksjoner og plassering av ett nytt helsehus i kommunen. Tenk litt på dette. Det blir altså på ett informasjonsmøte hvor det i innkallelsen står at det ønskes innspill fra innbyggerne i kommunen fortalt at den ene av to saker som overhode har noe som helst mulighet for å faktisk bli gjennomført allerede er bestemt og bestilt. Før det da altså ønskes innspill om ett nærmest umulig prosjekt som aldri kommer til- eller bør gjennomføres sånn som situasjonen i kommunen er nå. Det er ikke greit! Flertallet av dem som kom med innspill på møtet i går tok opp nettopp dette. Hvem er spurt? Hvem er involvert utenom den nedsatte styringsgruppa? Og hvorfor kalles inn til møter i det hele tatt dersom bestemmelser bare skal gjøres «vilkårlig» uansett? Revurder disse avgjørelsene! Og nei, jeg sier ikke at ikke denne løsningen ikke kan bli det endelige, men hør nå først med dem som skal jobbe der. Og ikke minst med dem som skal flytte inn der om noen år.

Når det gjelder prosjekt helsehus bør det være veldig åpenbart for de aller fleste nå at ETT helsehus ikke kommer til å gjøre noen fornøyde. Nå er det tross alt det vi på mange måter allerede har i dag, og det virker ikke som om det er godt nok. Hverken for de som jobber der eller oss brukere av det.

Ingen virker fornøyde. Det er faktisk talt en direkte årsak til legesituasjonen vi sliter med for tiden, hvor to leger tok med seg barna sine å dro fra Hamarøy. Denne familien har jo nå dratt, så da lurer jeg på om disse fire da allerede er fjernet fra grafene som ble vist i starten av møtet? Det vet ikke jeg, men hvis grafene er rett så kan det for såvidt være det samme. Da går det jo bare en vei uansett. Dersom man ikke klarer å gjøre noe med den trenden så klart.

Nå vet ikke jeg hva Soria Moria er på lulesamisk, men det vil iallfall være ett passende navn på «prosjekt nytt helsehus». Det virker totalt uoppnåelig, for tiden helt unødvendig og virker nærmest som en distraksjon fra de egentlige og gjennomførbare nødvendighetene som Hamarøy kommune mangler! Bruk heller tiden og ikke minst pengene som ellers skulle gått til Norconsult og andre aktører til denne forstyrrelsen av ett prosjekt på å skape bo lyst i kommunen. Med andre ord, bruk tiden og pengene på å gjøre noe med grafene som ble vist! Få flere folk til å ha lyst til å flytte til og bo i Hamarøy! Dette tror jeg gjøres best med samarbeid om å få til den ene gode løsningen istedenfor å enes om at det er bedre at ingen er helt fornøyd, bare så lenge Drag og Oppeid får litt hver.

Og til enkelte av politikerne som var en del av uenighetene i gamle Tysfjord, som i dag sitter og skal bestemme ting, vil jeg oppfordre til å ikke bruke de siste aktive årene sine på å krangle om restene av robekøkonomien og statlige tilskudd, men å heller bruke tiden på å komme frem til det beste for Hamarøys fremtid fremfor «det beste» for sitt eget ettermæle i bygda man bor i. Jeg fikk et bilde tilsendt av en venn som bor i Kjøpsvik av en artikkel i AN som fortalte at det skal bygges nytt oppvekstsenter og svømmebasseng der, med følgende sarkastiske tekst under:

Dette kan vi takke -en navngitt gamletysfjordpolitiker- for.

For det virker som om det er det dette handler om. Enda dessverre. Enkelte politikere henger fast i gamle krangler og uenigheter som resulterte i enten halvgode/dårlige løsninger eller ingenting som helst. Til disse få politikerne vil jeg minne om at Hamarøy og Tysfjord er slått sammen, ikke satt opp mot hverandre! Og nå må vi begynne å oppføre oss som den Robek kommunen vi faktisk er om vi skal ha noe som helst sjanse til å komme oss vekk fra den lista. Vi må komme frem til EN god løsning istedenfor TO halvgode/dårlige! Det har vi ikke råd til, og det gagnar ingen. Spesielt ikke unge og evt nye tilflyttere.

Videre vil jeg ta opp dette med at det eneste på møtet som faktisk har en mulighet til å bli gjennomført, allerede er «bestemt og vedtatt». Jeg håper virkelig ikke dette blir en vane!

Vi har, som ett eksempel, i dag omsorgsboliger her i Ulvsvåg, samt en felles stue/oppholdsrom med alle fasiliteter som ligger midt mellom disse. Disse er nylig pusset opp, både innvendig og utvendig. Nabotomta, som ligger i umiddelbar nærhet til disse, er nær dobbelt så stor som eiendommen dagens boliger ligger på. Tomta og området er tørt, flat og fint, og på alle måter klar til å bygges på. I tillegg er det faktisk kommunen som eier denne. Hvorfor er ikke denne vurdert for å bygge nye topp moderne omsorgsboliger på? Vet Norconsult i det hele tatt om denne? Eller er som vanlig ikke Ulvsvåg eller andre bygder bortsett fra Oppeid og Drag nevnt med ett eneste ord? Det finnes jo slike omsorgsboliger i flere andre bygder her i nye Hamarøy fra før av, bl.a på Storfjord. Det må da ha vært grunner til at disse ble bygget i sin tid. Hvorfor ikke supplere også her dersom tanken uansett skal være at slike tiltak skal være fordelt på flere steder uansett? Det ble sagt på møtet at det skal bygges 20 boliger på Oppeid, og 20 boliger på Drag og det er allerede bestemt og sånn er det. Norconsult og kommunen vet bare ikke enda nøyaktig hvor disse bør ligge. Det er med andre ord allerede tatt en ganske stor og viktig avgjørelse uten at den er ferdig gjennomtenkt? Hvordan er dette mulig? Igjen så er det altså gjort TO halvgode/dårlige avgjørelser isteden for EN bra en. Og dette før de i det hele tatt er gjennomtenkt og lagt ut for offentlige innspill? Hvorfor? Jeg tror det fleste av oss vet svaret. Jeg har til og med skrevet om det før. Det virker som om det ikke er så nøye om løsningen som

bestemmes er den beste, så lenge Oppeid ikke går glipp av nytviklingen. Som igjen betyr at Drag heller i hvert fall ikke skal gå glipp av noe! Jeg sier ikke at alle 40 boligene bør legges til Ulvsvåg, eller Storjord. Jeg sier at hele opplegget må tenkes nøye gjennom før avgjørelser tas. Spesielt mtp de to grafene som er så viktige at møtet faktisk startet med disse. Spør nå folk i kommunen om slike ting, og ikke minst de som skal jobbe og bo i disse nye boligene!

Avslutningsvis vil jeg igjen si som jeg skrev i forrige innlegg mitt. Dette er på ingen måte sutring for at vi i Ulvsvåg ikke får en del av kaka. Det er fremdeles ikke så nøye for min del som innbygger i Ulvsvåg hvor det ene eller det andre av utvikling blir bestemt plassert. Så lenge det skjer utvikling! Som igjen skaper bo lyst og tilflytning fremfor fraflytning. Vi her i midten ligger like nært alle tettstedene i kommunen uansett hvor nye prosjekter bygges.

Men jeg vil oppfordre kommunen, og norconsult for såvidt, til å se over tomt 9/106 å få bygget flere boliger på tomtene de sitter på her i Ulvsvåg dersom det ikke blir bygget noen kommunale boliger der. For det er her i Ulvsvåg familiene hvor den ene jobber her og den andre jobber der vil bo best, så lenge det fortsettes å legges opp til at absolutt alt av ny utvikling skal deles opp fremover.

Så fremst de ikke pakker sakene sine og drar så klart.

